

Бепарво бўлиш мусулмон инсонга ярашмайди | Тазкия дарслари (248-дарс)



19:00 / 23.09.2023 3306

Хавф ва ражо бирга бўлиши Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳадиси шарифларида ҳам ўз ифодасини топган.

نَا نُؤْنَعُ هَلْ لِي ضَرِّ سَنَأُ نَع
هَيْلَعُ هَلْ لِي صَّيْبُنْ لِي
وَهُوَ بِأَشْيَلَعُ لَخَدِّ مَلَسَو

فِيكَ» : لَأَقْفِرْتُ وَمَلَا يَفِ
أَيَّ هَلَلَا وَجُرَّأ : لَأَقُ «؟ كُذِّجَتْ
فَأَخَّأ يِّنَا، هَلَلَا لُوسَر
: هَلَلَا لُوسَر لَأَقْفِرُ، يَبُونُذ
ذُبَعِ بُلُقِ يَفِنَا عَمَّتْ جِي آلُ
إِنَّا نَطُومَلَا أَدَهْلُثِمُ يَفِ
هَنَمَّآوُ، وَجُرِّي أَمُّ هَلَلَا هَاطَعَأ
يَذِمَّرْتَلَا هَاوَرُ. «فَأَخِّي أُمَّم
هَنَسَّحَوُ.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўлим тўшагида ётган ёш йигитнинг олдига кирдилар ва:

«Ўзингни қандай ҳис қиляпсан?» дедилар.

«Аллоҳдан умидим бор, эй Аллоҳнинг Расули. Ва албатта, гуноҳларимдан хавфдаман», деди.

Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бу иккови мўмин банданинг қалбида бунга ўхшаш ҳолатда жам бўлса, албатта, Аллоҳ унга умид қилган нарсасини беради ва хавф

қилган нарсасидан сақлайди», дедилар».

Термизий ривоят қилган ва ҳасан деган.

Набийимиз соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳобаларидан ким бемор бўлса, бориб кўрар эдилар. Қарими, ёшми, қулми, саййидми, фарқламас эдилар.

Мана бу ривоятда ёш йигит ўлим тўшагида ётганида уни кўргани келганлари ривоят қилинмоқда.

Шу ерда, ўлим олдида ётган йигитдан:

«Ўзингни қандай ҳис қиляпсан?» деб сўрадилар.

Йигит эса чин мусулмон инсоннинг жавобини берди:

«Аллоҳдан умидим бор, эй Аллоҳнинг Расули. Ва албатта, гуноҳларимдан хавфдаман».

Чин мусулмон шундай бўлиши керак. Аллоҳ таоло ҳақида яхши гумонда бўлиб, У Зотдан доимо яхшилик кутиши лозим.

Ноумид бўлиш мусулмон шахсга ҳеч тўғри келмайди. Чунки умид қилса, ҳар бир нарсага қодир, Ғафур ва Роҳийм бўлган Аллоҳдан умид қилади. Камолот сифатларига эга бўлган Зот – Аллоҳ таолодан ҳар қанча яхшиликни ражо (умид) қилса бўлади.

Шу билан бир вақтда, гуноҳларга бепарво бўлмай, улар туфайли Аллоҳ таолонинг азобига дучор бўлишдан хавф қилиб туриш ҳам мусулмон инсоннинг бурчидир. Бепарво бўлиш мусулмон инсонга ҳеч тўғри келмайди.

Агар бепарво бўлса, ҳар бир нарсанинг ҳисобини олиб турувчи, осийларнинг ҳар бир гуноҳига яраша жазосини берадиган, Жаббору Зул-интиқом бўлган Зот – Аллоҳ таолодан бепарво бўлган бўлади.

Шунинг учун банда доимо азобга дучор бўлиб қолмай, деган хавфда туриши керак. Ана шунда муроди ҳосил бўлади.

Бу натижани Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу ҳадисда таъкидламоқдалар:

«Бу иккови мўмин банданинг қалбида бунга ўхшаш ҳолатда жам бўлса, албатта, Аллоҳ унга умид қилган нарсасини беради ва хавф

يَضَرُّ وَزَمَعِ نُبِ هَلْ لَ دُبَعُ نَعِ
أَنْ يَلَعَجَ جَرَحَ : لَأَقِ أُمَّهُ نَعُ هَلْ لَ
هُ هَلْ لَ إِصْ هَلْ لَ لُؤْسَرِ
هَدِي يَفِ وَمَلَسَ وَهِيَ لَعِ
أَمْ نَوْرَدَتَا : لَأَقِفِ ، نَأْبَاتِكَ
أَلْ : أَنْ لُقِفِ «؟ نَأْبَاتِكَ لَ نَأْذَه
نَأْ أَلْ هَلْ لَ لُؤْسَرِ أَيِ
يَفِ يَدْلَلُ لَأَقِفِ ، أَنْ رَبُّخُتِ
نَمْ بَأْتِكَ أَذَه : يَنْ مُيْلَ هَدِي
أَمْ سَأَهِيَ ، نِي مَلَأْ لَأَبَرِ
مِهِئَابِ أَمْ سَأَوْهَنْ جَلِ لَهْ أْ
يَلَعَجَ لَمْ جُأْمُثِ ، مِهِئَابَقِ وَ
أَلْ وَ مَهِيَ فُ دَأْزِي أَلْفِ ، مِهِرْخَا

لَاقٍ مُّثٌ ، «أَدَبًا مُّهِنْمٌ صَقْنِي

أَذَهُ» : هَلْ أَمِشَ فِي دَلِيلِ

نِي مَلَأَ لِبَرِّ نَمُّ بَاتِكَ

رَأْنِ لِهَ أَمْسَأ ، هِي فِي

مِهِ لِي أَبَقَوْ مِهِ أَبَأْ أَمْسَأْ

أَلْفٌ ، مِهِ رَخَا يَلَعَلْ مُجْأُ مُثٌ

مُهُنْمٌ صَقْنِي أَلَوْ مِهِ فِي دَأْزِي

هُبَا حُصَا لَاقٍ ، «أَدَبًا

هَلْ لَأَلُوسَرَّ أَيُّ لَمَعَلَا مِي فِي

مُهُنْمٌ غُرْفٌ دَقُّ زَمَّ نَاكَ نَأْ

نَأْفٌ ، أُوْبِرَاقَوْ أُوْدِدَسٌ» : لَاقٍ

هَلْ مُتَّخِيَةٌ نَجَلَا بِحَاصِ

يَأَلَمَعُ نَأْوِ نَجَلَا لِهَ لَمَعَبِ

مَتَّخِي رَانَ لَابِحِ اصْنَانِو، لَمَع
لَمَعُ نِو رَانَ لَالَهُ لَمَعِبُ هَل
لُوسَرَ لَاقِ مَث، «لَمَعِيَّأ
مَث أُمَّهَذَبَنَف، هِيَدَيِب رَهَل ل
دَابِعُ لَانِمُ مَكُّبَرَعَرَف»؛ لَاقِ
قِيَرَفَو، هِنَجَلَا يِفُ قِيَرَف
هَأَوْر. «رِيْعَسَلَا يِف
يِذِمَّرْتَلَا

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизнинг олдимизга қўлларида иккита китоб ила чиқдилар ва:

«Бу икки китоб нималигини биласизларми?» дедилар.

«Йўқ, эй Аллоҳнинг Расули. Илло, сиз бизга хабар берсангиз, билишимиз мумкин», дедик.

Бас, у зот ўнг қўлларидагини кўрсатиб:

«Бу оламлар Роббидан бир китобдир. Унда аҳли жаннатларнинг исмлари, уларнинг оталарининг ва қабилаларининг исмлари бор. Кейин охирларигача жами белгиланиб, бундан ҳеч зиёда ҳам, кам ҳам қилинмайди», дедилар.

Кейин у зот чап қўлларидагини кўрсатиб:

«Бу оламлар Роббидан бир китобдир. Унда аҳли дўзахларнинг исмлари, уларнинг оталарининг ва қабилаларининг исмлари бор. Кейин охирларигача жами белгиланиб, бундан ҳеч зиёда ҳам, кам ҳам қилинмайди», дедилар.

Шунда у зотнинг саҳобалари:

«Эй Аллоҳнинг Расули, агар ишдан фориғ бўлинган бўлса, амал нимага?» дедилар.

«Маҳкам бўлинглари ва яқинлашинглари! Албатта, жаннат соҳибига аҳли жаннат амали ила хотима берилади. Гар қандай амални қилган бўлса ҳам. Албатта, дўзах соҳибига аҳли дўзах амали ила хотима берилади. Гар қандай амални қилган бўлса ҳам, - дедилар. Сўнгра Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қўлларидагини ташладилар-да: - Роббингиз бандалардан фориғ бўлди. Бир гуруҳ жаннатда ва бир гуруҳ дўзахда», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Демак, банда доимо хавф ва ражо орасида бўлиши лозим.

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.